

Megatrender som former reiselivet

Faktaark

BIOTOUR

BIOTOUR er et fireårig forskningsprosjekt som utforsker nøkkelvilkår for videreutvikling av naturbasert reiseliv i norsk bioøkonomi.

Prosjektet ledes av NMBU i samarbeid med flere nasjonale og internasjonale organisasjoner.

BIOTOUR finansieres av Norges forskningsråd (2016-2020).

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet

Av Yasmine Elmahdy, Jan Vidar Haukeland, Peter Fredman

Megatrender og tilhørende sub-trender har stor betydning for den framtidige utviklingen av det naturbaserte reiselivet i Norge.

BIOTOUR-forskere har gjort en litteraturstudie som identifiserer og beskriver de viktigste faktorene ved hjelp av det såkalte STEEP-rammeverket (Social, Technological, Economic, Environmental, Political). Her presenteres et utvalg av de viktigste trendene.

SOSIALE TRENDER

Befolkningsvekst gir økende deltakelse i naturbasert reiseliv og høyere forbruk av naturattraksjoner. Det kan påvirke naturressursgrunnlaget negativt.

Endringer i husholdningene Én forelder eller aleneboende blir mer vanlig. Høyere inntekter og mer fleksibilitet øker mulighetene for å reise og delta i rekreasjonsaktiviteter.

Aldrende befolkning med bedre helse og høyere velstand gir økende interesse for naturbaserte aktiviteter som er tilpasset reduserte fysiske forutsetninger.

Mental helse, avstressing og selvmedisinering vektlegges mer enn før. Naturbaserte aktiviteter benyttes som en form for naturlig terapi/ behandling.

Urbanisering truer naturmiljøer og fører til tap av naturlandskap. Folks behov for tilgang til grønne områder øker, dermed vokser etterspørselen etter naturbasert reiseliv.

Endrede arbeidsmønstre Arbeidsliv og husarbeid har blitt mindre fysisk anstrengende, og etterspørselen etter fysisk aktivitet på fritiden øker.

Den voksende middelklassen med mer tid og penger etterspør mer fleksibilitet og nye destinasjoner med eksotisk natur.

Kvinner påvirker i større grad enn tidligere valg av fritidsaktiviteter og foretrekker bekvemmelighet, kvalitet og skjønnhet. Menn søker mer utfordrende aktiviteter som jakt, fiske og spenning.

Økende kulturelt mangfold kan medføre konflikter mellom turister med ulike bakgrunn, preferanser og forventninger. Naturforvaltningen må ta nye grep for å ivareta de ulike segmentenes behov.

Verdier og livsstiler Dagens turister er rike på penger, men fattige på tid. De er individualistiske og søker skreddersydde, autentiske opplevelser. Miljøbevisstheten er økende. Deltagelse i naturbasert reiseliv bidrar til å bygge selvforståelse og å uttrykke identitet.

Med eldreølgen øker etterspørselen etter mindre krevende aktiviteter i norsk natur. Foto: Christian Roth Christensen, Visitnorway.com

TEKNOLOGISKE TRENDER

Transport Ny teknologi reduserer reisekostnadene og øker reisehastigheten. Tilgjengeligheten til ulike turistdestinasjoner øker. Planer for å redusere karbonutslipp forventes å påvirke destinasjoner som ligger langt fra markedene negativt.

High-tech-utstyr og avanserte klær gir friluftslivsutøvere mer komfort, høyere sik-

BIOTOUR

Prosjektleder

peter.fredman@nmbu.no
67 23 16 52

Nestleder

jan.vidar.haukeland@nmbu.no
67 23 17 17

Kommunikasjon

gunn.evy.auestad@nmbu.no
926 84 115

Les mer på
nmbu.no/biotour

biotour@nmbu.no

 @nmbubiotour

 @BIOTOUR3

kerhet og lettere tilgang til naturområder. Dette bidrar til vekst i flere naturbaserte reiselivsaktiviteter.

Informasjons- og kommunikasjons-teknologi (IKT)

Avansert teknologi gir turistdestinasjoner merverdi for besøkende og reduserer driftskostnader. Turistomtale i elektroniske medier blir stadig viktigere for reismålenes image og turistenes reiseatferd.

Sosiale media gjør kundeforholdet mer transparent, bidrar til større forbrukermakt og øker konkurransen mellom destinasjoner. Mobilteknologi og flere mobile tjenester som dekker avsidesliggende områder, vil oppfordre turister til å besøke og oppleve nye, ukjente naturområder.

ØKONOMISKE TRENDER

Økonomisk vekst i utviklede økonomier
Økende inntekter og mer disponibel tid i utviklede land gjør det mulig for flere å bruke mer tid på naturbaserte opplevelser.

Økonomisk vekst i utviklingsøkonomier
Spesielt i Kina og India vil veksten bidra betydelig til økende reisevirksomhet og endringer i den kulturelle og etniske sammensetningen av turister til Europa. De nye gjestene har en annen atferd, andre forventninger og krav. Kinesere foretrekker f.eks. passiv sightseeing framfor fysisk aktivitet i naturen.

Delingsøkonomi Kommersielle foretak utfordres og blir gradvis erstattet av individer som tilbyr budsjettvennlige tjenester som overnatting, transport, utflukter og måltider.

Drivstoffkostnader Oljeprisen ventes å stige. Dyrere flybilletter og introduksjon av ekstra drivstoffavgifter vil kunne bremse reisingen. Det samme gjelder strategier for å hindre utslipp av drivhusgasser.

MILJØTRENDER

Klimaendringer Varmere og mer snøfattige vintre vil påvirke lavtliggende skidestinasjoner i nord negativt og øke presset på mer snøsikre, høytliggende områder. Isbreene trekker seg tilbake og deres økonomiske verdier knyttet til naturbaserte aktiviteter, som brevandring og skitur, reduseres.

Utstyrsrevolusjonen bidrar til vekst i krevende aktiviteter ved å gjøre naturområder mer tilgjengelige og tryggere. Foto: Håvard Myklebust, Visitnorway.com

Arealbruk og landskapsendringer

Urbanisering, veibygging, energiproduksjon m.m. har endret landskapet og ført til tap av estetisk verdi. Dette medfører mindre attraktive turistlandskap, redusert kvalitet på turistopplevelsene og høyere konfliktnivå med andre interessenter. Nyere miljøpolitikk i Skandinavia understreker behovet for å integrere det naturbaserte reiselivet med områdevern.

POLITISKE TRENDER

Politisk uro, krig og terrorisme har ført til tap av naturarv, ødelagte nasjonalparker og ruinerte naturbaserte reiselivsnæringer flere steder i Midtøsten, Afrika og deler av Asia. I disse områdene forventes en reduksjon i turismen. Destinasjoner som anses som trygge, blir mer attraktive. Attraksjoner som samler store folkemengder er mer utsatt for terror og vil ha behov for sikkerhetstiltak.

Endringer i grensekontroller gjennom avtaler som Schengen-samarbeidet og Kinas utreisebestemmelser (Approved Destination Status, 'ADS') har redusert grenserestriksjoner og utløst enorme reisemuligheter. Kinas ADS er forventet å bli verdens største utreise-marked i 2020.

Helserisiko Internasjonal reisevirksomhet er en drivkraft i oppblomstringen og spredningen av infeksjonssykdommer. Fremtidige ubrudd kan øke den opplevde personlige risikoen ved reising. Strenge reguleringer kan iverksettes for å unngå spredning.

Geopolitikk Turismen har med globaliseringen blitt et redskap for å nå visse geopolitiske mål. Eksempler er Kinas ADS, felles sportsbegivenheter i Samveldenasjonene og regionale blokker som påvirker turistbevegelsene. ■

Kilde: Elmahdy, Y.M., Haukeland, J.V. & Fredman, P. (2017): Tourism megatrends, a literature review focused on nature-based tourism. Norwegian University of Life Sciences, MINA fagrapport 42. 74 pp.

Les rapporten i sin helhet på nmbu.no/biotour/publikasjoner